

8

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 27 listopada 1946 r.

**wydane w porozumieniu z Ministrami: Zdrowia, Rolnictwa i Reform Rolnych, Leśnictwa,
Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych**
o warunkach i terminach zastosowania do pracowników rolnych ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa oraz o zasadach współpracy samorządu terytorialnego przy wykonywaniu tego ubezpieczenia.

Na podstawie art. 311 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 95, poz. 855, z 1936 r. Nr 3, poz. 24, z 1938 r. Nr 3, poz. 15, Nr 21, poz. 171, Nr 26, poz. 227, Nr 29, poz. 258, z 1939 r. Nr 71, poz. 476, z 1944 r. Nr 4, poz. 19, Nr 5, poz. 24, Nr 9, poz. 44, z 1945 r. Nr 43, poz. 240, z 1946 r. Nr 4, poz. 28) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W rozporządzeniu niniejszym określenie „ustawa“ oznacza ustawę z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami, artykuły powołane bez bliższego określenia oznaczają artykuły tej ustawy, paragrafy zaś oznaczają paragrafy rozporządzenia niniejszego.

2. Za pracowników rolnych uważa się zgodnie z art. 16 ust. 2 zd. 2 pracowników, zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, leśnych, ogrodowych, hodowlanych i rybnych, jak również w zakładach pracy, ściśle z tymi gospodarstwami związanych, a nie posiadających przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego, pomoc domową w tych gospodarstwach i zakładach pracy oraz te kategorie pracowników, zatrudnionych przy melioracjach i wykonywanych przez Państwo pracach regulacyjno-agrarnych, które określają rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 2. 1. Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa, oznaczone w dalszych przepisach niniejszego rozporządzenia jako „ubezpieczenie“, wprowadza się w stosunku do pracowników rolnych na warunkach i w terminach, określonych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Jeżeli rozporządzenie niniejsze nie zawiera odmiennych przepisów, pracownicy rolni ubezpieczeni są na warunkach ogólnych, określonych w przepisach ustawy i rozporządzeń, wydanych w wykonaniu ustawy, oraz w statucie ubezpieczalni społecznej.

§ 3. Nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia:

1) osoby, zatrudnione przez pracodawców rolnych dorywczo, których zatrudnienie jest z natury rzeczy krótkotrwałe, jeżeli u tego samego pracodawcy nie trwa ono bez przerwy dłużej niż 25 dni,

2) krewni oraz teściowie, zięciowie i synowie pracodawcy rolnego, jeżeli żyją z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

§ 4. 1. Ubezpieczeni, których zatrudnienie ma charakter dorywczy i trwa bez przerwy u tego samego pracodawcy rolnego dłużej niż 25 dni, uzyskują prawo do pomocy leczniczej i położniczej po upływie 25 dni, a do zasiłku chorobowego — po upływie 4 tygodni nieprzerwanego zatrudnienia.

2. Ubezpieczeni, wymienieni w poprzednim ustępie, otrzymują pomoc leczniczą w zakresie

art. 95 ust. 1, pkt 1, z wyjątkiem środków pomocniczych i protez.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie do członków rodziny.

4. W razie wypadku w zatrudnieniu lub zachorowania na chorobę zawodową pracownicy zatrudnieni dorywczo mają prawo do świadczeń w pełnym zakresie art. 95 ust. 1 pkt 1 i 2 bez względu na okres zatrudnienia.

§ 5. 1. Przepis art. 95 ust. 4 nie ma zastosowania do robotników rolnych.

2. Pracownikom, którzy w myśl zbiorowego układu pracy lub indywidualnej umowy o pracę otrzymują wynagrodzenie w naturze, pracodawcy rolni obowiązani są podczas trwania stosunku pracy udzielać w razie choroby połączonej z niezdolnością do pracy lub pogołu co najmniej pełnych naturalistów, ustalonych jako wynagrodzenie — na tych samych warunkach i w ciągu tych samych okresów, jakie obowiązują w stosunku do zasiłków ubezpieczalni społecznej (§ 12 ust. 2).

3. Jeżeli wartość świadczeń pracodawcy jest niższa od zasiłku, ubezpieczalnia społeczna dopłaca pracownikowi rolnemu różnicę między wartością świadczeń a zasiłkiem.

4. Ubezpieczalnia społeczna zwraca pracodawcy rolnemu wartość udzielonych świadczeń do kwoty zasiłku, przysługującego w razie choroby lub pogołu.

5. Jeżeli pracodawca odmawia udzielenia świadczeń, wymienionych w ust. 2, ubezpieczalnia społeczna w razie zwrócenia się pracownika wypłaca mu przysługujący zasiłek.

6. Spory między ubezpieczalniami a pracodawcami rolnymi z tytułu zwrotu wartości świadczeń, udzielonych pracownikom rolnym rozstrzygają sądy ubezpieczeń społecznych.

§ 6. 1. Pracodawca rolny obowiązany jest na żądanie ubezpieczalni społecznej wydać pracownikom stałym i sezonowym legitymacje, potwierdzone przez ubezpieczalnię społeczną i stwierdzające prawo pracownika i członków jego rodziny do świadczeń. Legitymacje te wystawia pracodawca na okres czasu, na który została zawarta umowa o pracę.

2. W celu otrzymania pomocy leczniczej lub położniczej pracownik lub członek jego rodziny powinien okazać legitymację zaopatrzoną w zaświadczenie pracodawcy o trwaniu zatrudnienia. Zaświadczenie to ważne jest w ciągu miesiąca od daty jego wystawienia.

3. Ubezpieczeni zatrudnieni dorywczo i członkowie ich rodzin otrzymują pomoc leczniczą i położniczą na podstawie zaświadczeń pracodawcy. Zaświadczenie takie pracodawca rolny obowiązany jest wydać w każdym nowym przypadku choroby uprawionemu do pomocy lecz-

niczej pracownikowi lub członkowi jego rodziny.

4. Wzory legitymacji i zaświadczeń oraz sposób posługiwania się nimi ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

§ 7. 1. Przepisy ustawy i rozporządzeń, wydanych w wykonaniu ustawy, dotyczące dokonywania zgłoszeń do ubezpieczenia, wysokości i uiszczania składek oraz kontroli czynności pracodawców, mają odpowiednie zastosowanie do pracodawców i pracowników rolnych.

2. Termin zgłoszenia do ubezpieczenia (art. 21 ust. 2) pracowników zatrudnionych dorywczo dłużej niż 25 dni liczy się od 25 dnia zatrudnienia.

§ 8. 1. Przy wykonywaniu ubezpieczenia pracowników rolnych zarządy gmin obowiązane są do współpracy z ubezpieczalniami społecznymi w zakresie:

- 1) ustalania obowiązku ubezpieczenia;
- 2) wymiaru i poboru składek ubezpieczeniowych;
- 3) stwierdzania uprawnień do świadczeń pracowników rolnych i członków ich rodzin;
- 4) przeprowadzania dochodzeń i udzielania informacji we wszystkich sprawach, związanych z wykonywaniem ubezpieczenia.

2. W zakresie ustalania obowiązku ubezpieczenia zarządy gmin na żądanie ubezpieczalni społecznej są obowiązane:

- 1) dostarczać wykazów pracodawców rolnych, zatrudniających pracowników najemnych;
- 2) wzywać pracodawców rolnych do zgłoszenia pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia,
- 3) przyjmować zgłoszenia do ubezpieczenia i po zaznaczeniu daty wpływu przesyłać je niezwłocznie ubezpieczalni społecznej,
- 4) przeprowadzać kontrolę prawidłowości zgłoszeń.

3. Sposób wykonywania przez zarządy gmin czynności, wymienionych w ust. 1, oraz wysokość wynagrodzenia za te czynności określi instrukcja, wydana przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych.

4. Zarządy gmin badają również, czy w poszczególnych przypadkach nie zachodzi bezprawne korzystanie ze świadczeń i zawiadamiają o swych spostrzeżeniach ubezpieczalnię społeczną.

§ 9. 1. Ubezpieczenie pracowników rolnych — z wyjątkiem zatrudnionych w gospodarstwach rolnych i leśnych o obszarze poniżej 30 ha — wprowadza się od pierwszego dnia

drugiego miesiąca kalendarzowego po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

2. W okręgach tych ubezpieczalni społecznych, w których po wyzwoleniu było wykonywane ubezpieczenie pracowników rolnych, za dzień wprowadzenia ubezpieczenia uważa się dzień rozpoczęcia działalności przez ubezpieczalnię społeczną.

3. Przepis ust. 2 dotyczy również pracowników, zatrudnionych w gospodarstwach rolnych i leśnych o obszarze poniżej 30 ha, jeżeli w poszczególnych okręgach ubezpieczenie tych pracowników było wykonywane po wyzwoleniu.

4. Ubezpieczenie pracowników gospodarstw rolnych i leśnych o obszarze poniżej 30 ha, które nie leżą w okręgach wymienionych w ust. 3, wprowadza się po upływie roku od terminu, określonego w ust. 1.

§ 10. Jeżeli w okręgach poszczególnych ubezpieczalni społecznych warunki miejscowe uniemożliwiają wprowadzenie ubezpieczenia pracowników rolnych w terminie ustalonym w § 9 ust. 1, Minister Pracy i Opieki Społecznej może odroczyć terminy zastosowania ubezpieczenia w całym okręgu ubezpieczalni społecznej lub w jego części.

§ 11. Pracodawcy rolni obowiązani są zgłosić do ubezpieczenia pracowników, zatrudnionych w dniu wprowadzenia ubezpieczenia, w ciągu miesiąca od tego dnia.

§ 12. 1. Obowiązki pracodawców rolnych w zakresie art. 212 ustają z dniem wprowadzenia ubezpieczenia, a jeżeli zgłoszenie do ubezpieczenia zostało dokonane po terminie — z dniem dokonania zgłoszenia.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy obowiązku pracodawców rolnych do udzielania pracownikom w razie choroby, połączonej z niezdolnością do pracy, lub połogu co najmniej pełnych naturaliów ustalonych jako wynagrodze-

nie w zbiorowym układzie pracy lub w indywidualnej umowie o pracę (art. 212 ust. 1, pkt 2). Obowiązek ten ustaje z dniem rozwiązania stosunku pracy.

3. Z tytułu wypadków choroby lub połogu, zaszłych przed dniem wprowadzenia ubezpieczenia, pracodawcy rolni ponoszą koszty pomocy leczniczej oraz udzielają zasiłków aż do wyczerpania obowiązkowego okresu świadczeń.

§ 13. 1. Z dniem wprowadzenia ubezpieczenia pracowników rolnych tracą moc umowy, zawarte na podstawie art. 212 ust. 9 między ubezpieczalniami społecznymi a pracodawcami rolnymi w sprawie udzielania pomocy leczniczej pracownikom rolnym.

2. W wypadkach choroby i połogu, zaszłych przed tym dniem, ubezpieczalnia udziela nadal pomocy leczniczej w zakresie ustalonym w umowie. Zasiłki, należne z tytułu tych wypadków, obowiązany jest wypłacać pracodawca rolny aż do wyczerpania obowiązkowego okresu świadczeń, jeżeli ubezpieczalnia społeczna nie przejęła w umowie obowiązku udzielania pracownikom rolnym świadczeń pieniężnych.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

Adam Kuryłowicz

Minister Zdrowia:

Franciszek Litwin

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Stanisław Mikołajczyk

Minister Leśnictwa:

Stanisław Tkaczow

Minister Administracji Publicznej:

Władysław Kiernik

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka